

Bandı Sevdâ Ateşiyle Bütünleşiyordu Alınlarında

HASAN GÜNGÖRMEZ

Bu gün günaydinsiz uyanmıştık uykumuzdan. Beklemeye günlerdir başlamıştık. Uykunun en tatlı anında buluşacaktık, günler önce randevu vermiş olduğumuz ölüm ile... Ölüm soğuk ta olsa biz onu güzel kıla caktık. Ne bir mendil isteyecektik gözle-rimizin yaşını silmeye, ne de lanetler yağdıracaktık bu güne.... Gece sabaha koşarken biz zafera koşuyorduk.... Gece umudumuzu sırtlayıp güderken, biz on-sizin yolunu kesip sevdamızın ateşiyle gündüzü do-ğuracaktık....

Bütün bakışlar, sislerin içinden bir birine kenet-lenmişti 19 Aralık günü. Gece demiyoruz, karanlıkta- ma biz gündüzü yaşıyorduk. Acı bir tat sakuluyordu boğazımıza. Merdiven başına yükselen zahirli sisi engellemeye çalışıyorduk. Gazeteleri yakıp, sisi azalt-mak için yığıyoruz merdivene; nöbet tutup yemek sar-rası sohbet ettiğimiz merdivenin altına.... Gemileri-mizin ışıklarını kontrol edip yan yana dizdiğimiz kapı altı limanımız.... Dolabı yan yatırıp limanımızı kurmuş-tuk. Bir de "villalarımız" vardı, Hasan'ın "küçük- burjuva özelemlerimizi pekiştiriyor" dediği "villalarımız". "Der-rimden sonra sen köye muhtar olacaksın ya Hasan, senin muhtar olduğun köye böyle bi 'villa' yaptırınız artık" dayışımızı ayan hiç hatırlayan oldumu bilmi-yorum.... Ama yarınlara yelten açtığımızı biliyorduk. Bu küçük limanlardan büyük denizlere açılan kaptan-larımız olacağımızı biliyorduk.... Ve "ateş" ve "teslim olun"

çığılığı... İnleyen bir ses... Korkunun sese yansıması, bu olsa gerek, hiç böyle bir sese tanık olmamıştık, tanık olduk bugün. Tadını çıkarırcasına dinlemek niyetinde olsakta şu anda zamanı değil deyim elimize ufacak şişesiyle sığan molotofumuzla karşılık veriyoruz. Ateşin pücünü, karşı cephede yaşanan korkuyu görmenin mutluluğu.....

Hasan ateşi harlamak için hazırlanıyor. Malzemelerin yanında almamasına kızıp "neden burada tutmadınız" diyerek hınçla dolaşiyor. Ve kolonya, ilaçlar getiriliyor, bütün Ö. Oruçularının üzerine döküyor. Hasan ortada 1. Ekip etrafında, Onun etrafını alan çembere, 2. ekip, 2. Ekiği çembere alan 3. ekip. Ateşleniyor ama bedenler yanmıyor, tutuşmuyor, yetersiz kalıyor kolonya. Tekrar isteniliyor, iple candan alınıyor tiner.... Yeniden ateşleniyor bedenler. Hasan, İrfan ve diğer s...şçılar üst üste kapanıp birbirinin ateşiyle tutuşmak istiyorlar. Yine olmuyor. Hasan'ın içindeki öfke öylece kalıyor. Gazin bitkin düşürmesiyle yerdan kalkamıyorlar. Alt kata indiriyoruz. Hasan tekrar talimat bekliyor, ateş olup yakmak için bekliyor.

"Hasan gel bizim sektörde çalış, bak burada ihtiyaç var. Vallahi ne yaparsanız en kolayını sana yaptıracağız." diyerek dört bir yandan sesler peşirdi. "Sektör"ler harıl harıl çalışır. Bizim her uğraşımızın adı sektördü. Gemi sektörü, banucuk sektörü,

çanta sektörü, abajur sektörü, pano sektörü vb. vb. Her pazar, sektör kendi dalında üretime başlardı. Hasan'ı çağırmanın nedeni hem tatlı sohbeti, hem de denileni yapmasıydı. Bazen hırlığımla tutup en zorlu yada zahmetli işleri ona yaptırırdık. Bu tür durumlarda elimizdeki işleri bırakır onu seyrederdik, tabii farkına varınca hep beraber basardık kahkahayı. Hasan'ın gülmesi bir başkaydı. Bir insan ancak bu kadar işten, saf ve temiz gülebilirdi.... Ee birde bedavadan sigara geliyor. Buda ikinci "kazancımız". Hele laf atanlarımız "yahu Hasan sigaranı niye cebine koyuyorsun, bak bizim sigaramız ortarda, burası oldukça kollektif bir sektör, herşey kollektif, sigarada dahil" derdi. Tövbe ha! Ortaya atılan pakte iki bilemedin iş tane sigara vardır. Hasan "ben bu kollektiflikten zararlı çıkacak gibiyim. Ondan sonrada infon'la kavga edeceğiz" deyip gülerdi. Saatlerce oturup boncukları sayar, dizerdi. Onun için ayırım yoktu, çalışma olsun yeterdi. Kaçamaklarıda olmuyor değildi. Erken sıkılırdı ama bir başka işe bakardı muhakkak. Emekçiliği severdi ve her pazar günü el işine tatılmak için çabalardı. Bazen takılırdık "yahu Hasan sen kolejde okumuşsun...." vb. deyince karşı çıkar, yine o bildik güzelligiyle "arkadaşlar bakmayın ona siz, ben inşaat devrimciliği yapmış adamım" diyerek bizi ikna etmeye çalışırdı. İş olduğu el işine katılmadığı günlerde içinde rahatsızlık hissederdi.

Takır takır sesler gelince başına toplanırdık. Daktilo öğreniyordur Hasan, tabii bizden fırsat bulursa. "Bak yanlış çalışıyorsun. Öyle değil, şöyle ya-

paracaksın" deyip, bazende daktiloyu elinden alıp biz çalışmaya başladık. "İmansızlar ben çalışıyorum, aldınız yine daktiloyu" deyip daktilo kapışması başlardı orda. Sonra "Kimin yazısı varsa getirsinde yazayım" derdi. Sağı solu şenlendirirdi. Biz yine tezpah hazırlardık. "Hasan bir sayfa yazımız var, biz okuyalım sende yaz" derdik. Hemen kağıdı yerleştirip yazmaya başlardı Hasan. Yazı ya Vatan yada Tahir yazısı olurdu. Derpiden okur yazdırırdık, belirli bir yere geldiğinde de "Ben bu yazıyı bir yerde okumuştum" deyip tezpahı ortaya çıkarırdı.

Mütevazı ve temizdi Hasanımız. Sımsıcaktı onunla konuşmak, onunla uğraşmak bizim hoşumuza giderdi. Bu saflığı, temizliği, alçak gönüllülüğü, içtenliği karşısında kimi zaman aşırı gidip yönetici bir yoldaşa olmaması gereken davranışlara girerdik. Bu tür davranışlarımız olduğunda çevredeki yoldaşların müdahalesi olurdu. Hasan ikinci defa da kendisi uyarma gereği duymazdı o an. Çünkü söylenmesi gereken söylenmişti. Kimi zaman toplu sohbetlerimizde, vaktalarımızda bu tür konuları genel eğitim amaçlı gündeme getirirdi. Herkes alacağıını alırdı. Hasan bizim yöneticimizdi, temsilcimizdi, kardeşimiz, abimizdi..... O'nun yanında rahattık, sıcaklığını hissederdik. Konuşurken öyle "üstüruptu" sözler kullanmazdı, sevmeydi de. Mütevazılığı, içtenliği insana huzur verirdi, rahat hissederdin kendini O'nun yanında. Çoğumuza yansırıdı onun davranışları. Örnek alırdık; tirizmaz, alınmaz, somurtmaz; sert konuşarak değil, itna ederek, dinleyerek sorun çözerdi. Bu özelliğinden dolayı birçok insan ona açılıp, rahatça sohbet eder;

sorunlarını anlatırdı. Aynı zamanda karşısındaki insandan birşey öğrendiğinde aynı müte vazilîliği gösterirdi, hiç kimseyi küçümsediği görülmemiştir Hasan'ın...

Günlerimizin birçoğunu bitlikte geçirdiğimiz, sohbetlerimizin, çalışmalarımızın yapıldığı 13. koğuşun yemekhanesi.... sorsan duvarlara, anlatsa tanık olduklarını... Sobo'nun okulu.... Sobo'nun gözleri üzerimizdeydi heran. "Sabahat Karataş Parti Okulu" diye yazmıştık, arkasındada Sobo'nun resmini çizmiştik. Karatahtanın üstünde asılıydı. Görüşmek için gelen heyetin en çok dikkatini çeken bu olmuştu, birde şehitlerimizin panosu. Her duvarı şehitlerimizin resmiyle güzel kılmıştık. İdil'in Kocaman resmi, İbrahim Abi'nin silahıyla baydan boya duvarda duran resmi.... Mahir'in içeri giren herkesi karşılayan sakın, içten bakışı. Önderimizin hedefi işaretleyen resmi daha canlıydı. Bir ayda yapmıştık bu resmi. Canlılığı her geleni şaşırtıyordu. Savcı "yani bu kadar büyüğe bu kadar canlı resim asmayın birer rahatsız ediyor" deyince Hasan da "Rahatsız alıyorsanız pırmezsiniz içeri, onlar bizim değerlerimiz" demişti. Yumuşak yüzünde ilk kez öfkenin bu denli çok olduğuna tanık olmuştuk.

Haftada bir gün elinde bezle resimleri silip, önüne dizdiğimiz çiçeklerin vazelerin tazunu alırdı.... Buradaydık işte bugün.... Hasan bant törenini yaparken kürsüyü koyduğumuz yerde oturuyordu. Çatışan bütün yoldaşlarını bitkin haliyle izliyordu. Şiddetlenmişti çatışma. Ateş açılıp yaralanan yoldaşların tedavisini izliyordu Hasan. Ne kadar içi yanıyor kimbilir. Nasıl sarıp sarmalamak istiyor. Dayanamaz biliyoruz, tanıyoruz Hasanımızı....

Gözünü yaralı yoldaşlarına sabitlemiş öylece bakabiliyor. Mahir'in resminin alt kısmı hafif bükülmüş, onu düzeltiyor eliyle. Dışarıdaki gaz bombalarının etkisi içerde hissediliyor, bütün yürekler ö.ö. cularının yanında atıyor. P-C bayraklarını çıkarıp havalandırma ya asıyoruz. Bayrağı Hasan'ın oturduğu yerden alıp dışarıya, direniş kalasına dikeyiyoruz. 13. Koğuşun altında eğitim yine sürüyor. Kapılar kırılmış. Son kapı burası. Bu kapıda kırılırsa göğüs-göğüse, diş-dişe, yüreklerle çatışılacak yer artık. Kapının altında bomba patlıyor, açık kalan yerden içeriyeye gaz sızıyor, orayı kapatıyoruz. Üst koğuş ise yanıyor, yonduvarlar dökülüyor, deliniyorlar, tavan deliniyor....

Parti'nin mesajı geliyor, "direnişçilerin ardından öpüyoruz" diyor, bizlerle gurur duyduğunu söylüyor.... Oda duygular, heyecan, coşku birbirini tamamlıyor. Ekipler savaş yerlerinde daha bir hınca çatışıyor, Parti yanımızda, yanibaşımızda.... Böyle bir mutluluğa, böyle bir anda yaşamak sevginin ve bağlılığın, kavranın püçü.... Onun verdiği doyumsuz bağlılık.... Hasan'ın öğrenicileri hücumdalar. Türkülerle, marşlarla çatışma devam ediyor.

....

Tabaklar, bardaklar yığılmış lavabonun önünde, Hasan kollarını sıvamış bulaşık yıkayacak, "senin işin var, şimdi Hoca yine çağırır. Sen dur bir yıkabiliriz" dese de "Yok ben yıkırım. Nerde o şans. Hoca - yani baş pardiyan - lüzumsuz yere çağırır. Bulaşık bitsin o zaman çağırır" deyip tahtahayı patlatıyor. Ve perçektende öyle durduki kirmi zaman. Günde bir kez muhakkak bulaşığı girip yıkarı. Temizliğe düşkün lüğünün yanısıra sürekli

kağuş dışında olduğundan, gelir gelmez birşeyler yapmak isterdi. Mutfak olarak kullandığımız, 12. kağuşun altına gelir, neşeli ve güler yüzlü o sıcak haliyle ellerini birbirine vurur ve "arkadaşlar ben geldim, hadi bana iş verin" diyerek bir işin ucundan tutardı, "bunu böylemi yapıyoruz, şu ne olacak" diye sorardı nöbet sorumlusuna. Bulazık yıkarırken, şakalarına, esprilerine ve tatlı gülüşlerine diyecek yok zaten. Şenliklidir Hasan'ın gittiği her yer. Onunla yapılan her şeyten zevk alır insan, neşeyle yapar. Bazende bizi toplar, başlardı anılarını anlatmaya. Bazılarını birçok defa dinlemiş olsakta doyum olmaz onun anlatımına. Her defasında ayrı bir güzellik, ayrı bir sıcaklık yaşattırır bize.

Çalışmalarda pek fazla konuşmuyordu. Bizim ideolojik-politik hattımızı öğrenmek için yayınları düzenli ve titiz okurdu. Sorumlu yoldaşlarımızdan biriydi. Bir insanın düşmesi onun omuzundaki yükü açıklattırıyordu. Buna çözüm bulduğunda, düşen insanı ayağa kaldırdığında da onun güzelliklerini yaşırdı. Uzun yıllar mücadele ettiği TKP(ML) saflarından ayrılıp P-C saflarında mücadele etmeye karar vermesinden sonra tutsaak düşüyor. Ve asıl olarak P-C'likle hapishanede tanışıyor. Onun için hep şunu derdi; "P-C'li olarak dışarda iki-üç ay kalsam bana yeter. Onun güzelliklerini yaşamak isterim". Bu büyük bir istektir onun içinde. Ödülleri netleşince "Hasan sen artık dışarı çıkamazsın şehit düşeceksin. Bizde Hasan GÜNGÖRMEZ Müfrezesi kuruyoruz." deyince gülerken "O zaman vay muhtarların haline. Unutmayın ilk eyleminiz bir işbirlikçi Muhtarı cezalandırmak olsun" demişti. Bu muhtar olayıda eskiye dayanıyordu. Tokat'ta kaç tane muhtar

cezalandırılmışsa ister bizim aylemimiz, ister TÜRKÜMÜ'nün Hasana dava açıyorlardı. Üç tane almalı, böyle bir mesele vardı. Onun için bütün olayların sorumluluğunu Muhtarlara bağlardı. "Devrimden sonra muhtar olacağını espriside burdan kaynaklanıyordu." "Sen çıkarsan vah muhtarların haline" diye takılırdık kendisine.

Hasan adlilerin en iyi sırdışıydı. Bir sorun olduğunda hemen pelin çağırırlardı. Eylemlerinde, kendi içlerinde yaşadıkları sorunlarda hep Hasan'a danışıyorlardı. Severlerdi Hasan'ı. Onları aşapılamıyor, değer veriyordu, sorunlarını dinliyordu. Adlilerin bir rehinalma eyleminden hemen sonra 12 Kasım depremi olmuştu.... Savcılar, müdürler gidip konuşmuşlar ama rehineleleri bıraktıra mamışlardı. Sonra müdür Hasan'ı çağırıp konuşmuş. Hasan'da gidip adlilerle konuşmuş, rehineleleri bıraktırmıştı.

Hapishane personeli de saygı duyardı. Hasan olur olmaz yerde laf söylemez, söylediğini de yapardı. Bu yüzden saygı duyuyorlardı Hasan'a. Kendi ailevi sorunlarını, sıkıntılarını anlatırlardı. Yaklaşımları, günlük sohbetleri personel üzerinde etkili oluyor, yakınlık hissediyorlardı. Taksitlerini ödeyemeyenler gelip borç para bile isteyebiliyordu Hasan'dan.

...

Çatışmanın doruğunda, içeride halayların püzel anı. Sesler, seslerden yükselen melodiler. İçinde umut taşıyan bütün yürekler.... Bir karış öteden bakan namlular... Gün yatalıp ilerliyor, saatler kandı ritmini yitirmemesine devam ediyor. bileklerimizde. Geceyi geri getirmek istiyor zebaniler, bambalar dalıyor havalandırmaya. Sıs duman kaplıyor her

yanı. Güllüp halaylar çektiğimiz, sıcak yaz gecelerinde hapiste de olsa yataklarımızı alıp yıldızların altında yatmanın hazzını yaşadığımız havalandırma... Anmaların, kutlamaların süslediği havalandırma... Şimdi kiremit yağmuruyla, bombaların bombaların ölüsüyle ve dirisiyle doluyor.... Kapıyı kapatıyoruz, bayrakları koruyan sapanlılar duruyor bir tet ve o an geliyor. Bir sesle gözlerimiz Ö.O'cularına dönüyor, "Kendini feda edecek varmı?" diyor yoldaşımız. Feda kuşağının kahramanlarının son sözlerini kulaklarımıza fısıldayacakları an.... Anaların ağrıtlarının yüt seleceği ve içimizde bir sevgi nehrinin akacağı an. Düşmana korku salacağız, namluların ucuna tükürüp, suratlarına ateşi fırlatacağız an.... Hasan "ben hazırım" diyor. Elini kaldırıyor ve sorumlu yoldaşa bakıyor. Hepimiz içimizdeki çığlığı bastırıyoruz. Yoldaşımız hepimizin yerine alından öpüyor, sarılıyor Hasanımıza... Vedalaşmaya vakit yok. Sarılıp sıcak teninden öpmeye fırsat yok.... Tanık olamayacak yoldaşlara üzülüyoruz. Görmeli bütün gözler bu anı. Hasanımızı, canımızı, ciğerimizi.... görmeli diyoruz. Hazırlıklarını yapıyor, usul usul çakmağı çıkarıyor. Ecel şerbeti döküyor üstüne... 13. Koşuşun altı, şehitlerin dergahı arası. Şehitler panosunun önünde yer açıyoruz Hasan'a... Tokluk uğruna açlığı yaşıyoruz, yazın ağcuna ölüme koşuyoruz bu meydana... Yol-lara düştük, türkü söyler gibi, su içer gibi, güneşi giyer gibi. Hasan şerbete bulanmış... Pos bıyıkları, sakalları şerbetle buluşuyor bizi öper gibi. Toprağa bereket yağar gibi yağacat...

Ateşliyor elindeki çakmağıyla... Yanan tenden

alevler yükseliyor... Bir kandil yakıyor göğüs kafe-
sinin üstünde... Bir dağ yanıyor Anadolunun göbeğin-
de... Ilgaz Dağı sen uyanmadın mı bu gün... Hasan'la
birlikte sende yandın biliyoruz. Biliyoruz Çankırının
kıraç toprağı alev, alev, halay-halay... Yeksal nasırlı
elleriyle Çankırı halkı ve Anadolu alkışlıyor, uğurlu-
yor, çatlayan dudaklardan isimler birbirini izle-
yerek çıkıyor. Kanlı duvaklar, çatlak eller acıyı ya-
şıyor....

Gözlerimiz tutuşuyor, içimiz tutuşuyor, Hasan'la
birlikte bizler de yanıyoruz ateşler içinde... Ve
acemice aynadığı figürler ve tatlı tatlı gülümseyen
gözler... oturuyor bir çınar gibi toprağın bağrına...
Elleri zafer, elleri umut...

Bandı sırda ateşiyle bütünleşiyor alnında. Koca
bir dağ gibi dik duran başı, yıldızlı alını ışıltılı. Bütün-
leşmiş. Öylece yapışmış bandı alnına, hiçbir güç çe-
kip alamaz artık. Teniyle sekil almış alınbandı. Göz-
lerinden yaşlar süzülenler çoğalıyor. Kalkıp Hasan'ın
ateş nehrine karışmak istiyor. Hasan bizde direnç,
biz Hasan'da yanarız. Bu mekanda insan sesi değil, a-
teş sesi yükseliyor. Hasan közleşmiş ve uzanmış öy-
lece... Kaldırıp yatırıyoruz tahta bir kapının üstüne.
O ateşler içinde, biz üzür diye düşünüyoruz... Dokun-
mıyoruz, nabzına bakamıyoruz... Yüreğimizi alıp bu-
dağın etrafını kuşatıyoruz. Ve sol yumruklar havada
"Bize Ölüm Yok" diyoruz. Saygı Duruşunda bulunuyo-
ruz. Hava lan dırmada nazlıca dalgalanan Parti bayra-
ğını örtüyoruz Hasan'ın üstüne. Bayrak ve Hasan.
Hasan'ın alnından öpüyor, önünde saygıyla eğiliyoruz.
Bütün yoldaşlarımızın gözlerinden öpüyoruz...."

Umut - Parti - Feder ve Hasan...